

« نهضت نور » در ترکیه

« یادی از مسجد » (ایاصوفیا)»

« مسجد بزرگ لندن ! »

ولی هنگامیکه در ملا سعید ، بفدالتیهای اجتماعی پرداخت دستگیر و به « تملیس » تبدیل شود در این وقت، از سن او فقط ۱۸ سال میگذشت... مدتها گذشت و او به استانبول آمد و برای مبارزه با جمعیت « حریت » و « اتحاد و ترقی » که از طرف قرائسونهای ترکیه رهبری میشدند ، جمعیت « اتحاد محمدی » را تأسیس کرد که هزاران نفوسویت آنرا پذیرفتند. ولی طولی نکشید که این جمعیت منحل شد و ملا سعید برای تربیت افراد ، یک مرکز اسلامی در شرق ترکیه بوجود آورد که برای تأسیس آن ۲۰ هزار لیره مبالغه آوری نموده بود و قبل از جنگ اول جهانی ، این مرکز اسلامی آماده بهره برداری

نور طلبداری : Nurevlar علاوه بر کوششهای اسلامی ویسی که در ترکیه وجود دارد و در شماره های قبل بیگونی آنها اشاره کردیم و علاوه بر فعالیتهای ارجدار « اتحادیه انجمنهای اسلامی دانشجویان دانشگاههای ترکیه » در سراسر ترکیه ، جنبش مذهبی دامنه داری از ده سال پیش به اینطرف بوجود آمده که کوششهای بیگیری در برنامه طبقات اصیل ترکیه دارد و ما پیش از اشاره به چگونگی آن ، ضروری است که بارهبر این نهضت آشنا شویم . رهبر این نهضت که « ملا سعید نورسی بدیع الزمان » نام داشت، در یستقرن پیش (۱۸۶۷ م) در دهکده « نورس » از توابع « اسپارطه » استانبولی سابق بدنیآمد و پس از طی دوران کودکی، تحصیلات ابتدائی خود را در نزد پدرش « ملا عبدالله » آغاز نمود و سپس از حضور علمای ویزرگانی مانند « ملا فتح الله » و « ملا عبدالکریم » کسب فیض نمود و آنگاه در دیار یزید ، رحل اقامت افکند و از کمالات و فضائل معنوی و شیخ محمد حلالی ، بهره‌ها برد .

ملا سعید در جنگ جهانی اول ، در رده سپاهیان در آمد و عمده جمعیت ازشاگردان ویارانش ، دفاع از بهین را در مرزهای دوسیه بعهده گرفت. ملا سعید در اوقات فراغت در پشت جبهه به تألیف کتاب « اشارات الاعجاز » بزبان عربی، در تفسیر قرآن مجید ، پرداخت. تا آنکه روزی ، رجبیه جنگ شدت از ناحیه کنفذخمی شد و

شماره ۴	۱۸	سال دهم	مکتب اسلام	۱۹	یادداشت‌های سفر
<p>بدست سر بازان روسی اسیر گردید. روزی يك ژنرال روسی برای باز دید از اسیران وارد اردو گاه شد. سر بازان اسیر با احترام او را خاستند و ولی ملامسعود از جای خود تکان نخورد و چون مورد بازخواست ژنرال قرار گرفت، جوابهای تندی باو داد و در مقابل تهدیدهای ژنرال روسی گفت: خدا بزرگتر از همه است و من جز خدا! از هیچکس نمی ترسم...</p>	<p>همین کوششها و فداکاریها باعث پیدایش نهضت نور در ترکیه گردید که هنوز هم ادامه دارد و بقول روز نامه های مخالف این نهضت، درس اسیر ترکیه ۶۰۰۰۰ نفر پیرو و عضو دارد و انقلاب آتاتورک را در معرض خطر قرار داده است! (۲)</p>	<p>ملا سعید چندین بار، سألهای متعددی به زندان و تبعید رفت که يك قلم آن ۸ سال تبعید در منطقه و آخرلا، بود کسی حق ملاقات با او نداشت... آخرین بار که او پس از ۲۰ ماه زندان به اردو گاه رفت، طی دفاعی تاریخی، از هدف خود دفاع نمود ولی بهتر اما مراطه تبعیدشو دیگر حق نداشت از آنجا خارج شود.</p>	<p>خود بیادگار گذاشته است که معروف به «رسائل نور» است. رساله های نور مجموعاً به ۱۳۶ رساله میرسد که توسط ملامسعود بزبان ترکی و بخط اسلامی درباره مسائل اسلامی نوشته شده است. این رساله ها هنوز هم بخط عربی، توسط «نورطلبه لاری» (یا بقول آن کجا: نورجولان Nurcular) نوشته شده و بوسیله پلی کپی تکثیر میشود. زیرا چاپ کتاب بخط عربی از زمان آتاتورک ممنوع شده است!... البته باجای این رسائل بخط لاتین نیز در سراسر ترکیه منتشر شده و مورد استقبال تمام طبقات قرار گرفته است.</p>	<p>و تبلیغ سقاوی و اصولی که در آنها مندرج است البته اساس آنها بر پایه اصول قرآنی و قوانین اسلامی استوار است (۱) هم اکنون در سراسر ترکیه افراد وابسته باین نهضت اسلامی، بکوششهای مذهبی وسیعی دست زده اند و علاوه بر نشر يك روزنامه هفتگی و يك ماهنامه و توزیع رسائل ملامسعود، جلساتی نیز بطور هفتگی تشکیل میدهند که شرکت کنندگان در آنها، اغلب جوانان ساعمداران تشجویان و دانش آموزان و کارگران هستند.</p>	
<p>بدستور ژنرال روسی، دادگاه جنگی تشکیل گردید و ملامسعود محکوم باعدام شد ولی سپس بایک درجه تخفیف به سبیری تبعید شد... اما پس از دو سال و سه ماه، ملا سعید توانست از زندان و سبیری فرار نموده و به ترکیه برگردد (۱)</p>	<p>ملا سعید مدتها در آنجا ماند ولی روزی همراه چند نفر از شاگردانش، بدون اجازت مقامات دولتی مالشهر اورفا گردید و هنگامی که مورد بازخواست قرار گرفت، در پاسخ گفت: «من فقط دو روز مهمان شما هستم، و مجیب آنکه دو روز بعد از ورودیه اورفا بود که خیر گزاینها خریدارند: ملامسعود نورسید به تبع الزمان در شهر اورفا در گذشت! و این در تاریخ ۲۷ رمضان سال ۱۳۲۹ هجری بود (۳)</p>	<p>رساله نور: Risale - i - Nur ملا سعید نورسی که بزبانهای ترکی، عربی، فارسی و کردی مسلط بود، آملری از</p>	<p>تعلیمی که در رساله های نور به افراد داده میشود در چهار اصل اساسی زیر خلاصه میشود: ۱ - تقویت ایمان در دلها یعنی احیای ایمانی که بنظر حرکت و منبع جوش و صداقت و سوره خدا کاری و ممت باشد و پیرو نبی و آید در پناه او گشتار و کردار مسلمانی، آشکار گردد ۲ - تصفیه نفوس و تهذیب جانها، برای فرما برداری از حق و کوشش در راه او با استناد باین شریفه: «فقطاط من ذکاکها و قد خاب من ذمها»... ۳ - نشر معارفیم عالی قرآن و اشعار تالیم این کتاب آسمانی و دعوت بعمل بر طبق موازین و مقررات آن. ۴ - ایجاد حسن همکاری و معاونت در نشر رسائل نور و افزودن بشماره خوانندگان آن</p>	<p>در باره «نهضت نور» در ترکیه بمثل آورده اند (رجوع شود به مجله The Criterion چاپ گراچی سال ۳ شماره ۶ صفحه ۱۸ - ۲۵) و بانوی مسلمان آمریکائی و مریم جمیله در یکی از کتابهای خود بنام: (اسلام در تئوری و عمل) Islam in Theory and Practice شرح حال فضل ملامسعود و چگونگی نهضت نور را نوشته است (۲)</p>	
<p>در زمان حکومت آتاتورک هم ملامسعود همیشه مدافع سرسخت اسلام بود و دعوت وی را برای شرکت در حکومت، بپذیرفتن و یادنامه کارمندان اسلامی در شرق ترکیه، پرداخت و برای همین منظور، از نو ۱۷۰ هزار لیر جمع آوری نمود. او در سال ۱۹۳۵ بانهاجم تأسیس يك جمعیت مخفی اسلامی دستگیر گردید و ولی در دادگاه تبرئه شد. و از آن تاریخ به مدت دو دور حدود ۳۰ سال تمام، ملامسعود در يك شهر و محل اقامت نودید و همیشه در تلاش و کوشش بود یا در دادگاه و زندان!...</p>	<p>(۱) مقاله نویسنده درباره ملامسعود در هفته نامه «وظیفه» چاپ تهران شماره ۱۲۹ و مجله «المجتمع» مورخ سفر ۱۳۸۵ سال ۴ شماره ۲۰. چاپ لبنان. (۲) مجله صوت المجتمع چاپ لبنان سال دوم شماره ۳ مورخ جمادی ۱۳۲۹ تحت عنوان: الحركة الإسلامية فی ترکیه. (۳) المجتمع سال ۴ شماره ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۸۵ مقاله دکتر محمد سعید بوطی</p>	<p>(۱) : مقاله نگارنده درباره ملامسعود در هفته نامه «وظیفه» مورخ ۳۰ ذیحجه ۱۳۲۹ (۲) : رجوع شود بکتاب فوق، چاپ لاهور، صفحه ۱۴۸-۱۵۵ بانو و مریم جمیله، پس از آنکه اسلام را پذیرفت، مقیم پاکستان شدند و اکنون چندین کتاب چاپ کرده اند درباره مسائل اسلامی بزبان انگلیسی منتشر ساخته است.</p>	<p>ملا سعید و اهل بیت؛ ملا سعید نورسی با اینکه یکی از بزرگان اهل تشن در قرن معاصر بود، در رسائل خود نسبت به اهل بیت و علاقه و ارادت و افری نشان میدهد او در رساله «منهاج السنه» تحت عنوان مسئله امامت مینویسد: «اینکه رسول اکرم (ص) حضرت حسن و حضرت حسین رضی الله عنهما را</p>		

محبت فراوان مینمود و سر آنها را می بوسید ، فقط بخاطر آن نبود که آنو بزرگوار اذاهل بیت او هستند بلکه در واقع اشاره بادامه نورسالت در این سلسله جمله بود زیرا ائمه عالی مقامی چون حضرت زین العابدین و حضرت جعفر صادق و ذات بزرگوار می چون مهدی که ورثه حقینی نبوت بودند، از این دو بزرگوار بدیها آید (۱) . ملا سید پیس از آنکه از تمام امام علی علیه السلام تجلیل فراوان مینماید ، در آخر رساله ، مسلمانان را یوحدت دعوت کرده و مینویسد : « ای اهل سنت و ای دوستان اهل بیت ، « پاین نکته اساسی و حساس توجه نماید که در عصر حاضر ، با وجود دشمنان پیشمار ، باید اختلافات جزئی را کنار بگذارید و در نظر داشته باشید که مشهورات و وحدت و اخوت اسلامی ، بزرگمة اهل توحید و لازم میدارد که هر گونه اختلاف جزئی را دور بچیند و متحد شوند » (۲) .

یادی از مسجد « ایاصوفیا »
 پس از آنکه قضاة طین توسط سلطان محمد فاتح ، فتح شد بدست مسلمانان افتاد و استانبول نام گرفت ، « ایاصوفیا » کلیسای معروف و قدیمی آن هم تبدیل مسجد شد . این مسجد بزرگ که مرکز اجتماعات پر شکوه مردم مسلمان د استانبول ، شده بود ، پس از انذاء خلافت عثمانی و تشکیل جمهوری توسط آناتورک نام « مؤرته » اخچود گرفت و اکنون مرکز بازدید توریستها و جهانگردان خارجی است .
 چندی پیش که پاپ برای ایجاد وحدت

(۱) : منهاج المستعالمین ملا سید ، بدیع الزمان ، نسخه خطی صفحه ۲۳ .

(۲) : « ... » .

« عثمان بوکعل ، شاعر مسلمان ترکیه ، بمناسبت بانستیمین سالفتح استانبول شمری در جرائد منتشر ساخت (۱) که نشان دهندند اندیشه مردم اسپر ترکیه درباره این مسجد بزرگ و تاریخی است . اینک خلاصه ای از شعر او را ترجمه کرده و در اینجا می آوریم :

ایا صوفیا ؛ ای پر تو اسلام و مایه فخر مسلمانان ، ای معبد زیبا .
ایاصوفیا ؛ چرا تو شمای ؟ چرا تو خاموشی ؟
 باندک تکبیر دیگر از افراد مناره های تو بگویش نمیرسد .
وستای مستکاری از آنجا بر نمی خیزد . پس آن دوربان پر شکوه و آن جلوه و نورت در کجاست ؟
ایا صوفیا ؛ چرا باش نمیدهی ؟ ایاصوفیا ؛ ای بگانه تنها .

از کنار آن منبر زیبا ، صدای حق بگوش میرسد . و در برابر مجتواب ، پشانیها ، برای خدا ، بر روی خاک نفس آید ؟
ایاصوفیا ؛ خاکت تو دوزی اشکهای مردم با .
 او تا را بخود میدهد .
و امروز چه کسانی بر روی آن راه میروند ؟ آه ، ایاصوفیا ، چه کسی مرتکب این جنایت شده ؟ و نور مستکاری را چطور از تو دور ساخت ؟

(۱) : این شعر در سال ۱۹۵۳ میلادی منتشر گردید و ولی شاعر بلافاصله دستگیر و زندانی شد ... اما او در دادگاه با شهادت بی نظیر از شعر و عقیده خود دفاع نمود و دادگاه او را تبرئه نموده آزاد ساخت .

بدیهی است آنچه اکنون بتوان دستگاه آموزش و پرورش ابتدائی متوسطه وجود دارد محتاج یک تحول و دیگر گونی اساسی . چه در سطح اداری و چه در سطح آموزشی است . اغلب عناصر صالح تعلیماتی در وزارت آموزش و پرورش از کادر آموزشی رانده شده اند و بنگار اداری رو آورده اند .

چون آموزش و پرورش مهم ترین رکن خدمات و اساسی ترین وسیله رشد و ترقی جامعه است و در ذات خود بوجود آورنده و منتقل کننده معیارهای اخلاقی و علمی مردم و نسل جوان است ، بیش از هر دستگاهی باید مشاغل خود را با عناصر مطلع و کارشناس و با تجربه و در عین حال متزه و نهرا از مقاصد مادی و خصوصاً تجهیز کند .

اینها هائمی است که در کار مدارس ما وجود دارد و فعلاً بطور اجمال بررسی کردیم . اگر نقائص را که در کار خانواده مابین وجود دارد و همچنین عدم آشنائی پدران و مادران بوظائف خود بیان کنیم . مشکل چند برابر خواهد شد . امیدواریم اکنون که این نقائص صورت «بحر روز» به خود گرفته و نقل مجالس و محافل گشته است ، فکری اساسی و جامع برای اصلاح آن بشود و دیگر «معماران آموزش و پرورش» روی «خشت کج مدارس» این بنادر که برای این مملکت ، بیش از هر چیز از پیش حیاتی و اجتماعی دارد ، تا «گنبد دوام» کج و معوج ، بالا نبرند .

(بقیه الس ۲۱)

فرهنگی اسلامی از بهترین مسلمان و آرتیستهای کشور برای اصلاحی درخواست کرده است که نقشه های لازم را برای ساختمان این مسجد باشکوه تهیه کنند و به هیئت ساختمان مسجد تقدیم دارند .

انسانی و اولین اقدام آنها پهنانه ، علاوه بر آنکه یاداشی اخروی دارد . جوایز مادی نیز برای برندگان خواهد داشت : برنده جایزه اول سه هزار لیره (معادل ۵۴ هزار تومان) برنده جایزه دوم ۲۷ هزار تومان ، جایزه سوم ۳ هزار تومان و برنده چهارم ۱۰ هزار تومان . ما انتظار داریم که بهترین علاقمندی برای دریافت اطلاعات بیشتر ، جهت شرکت در این امر مقدس ، مستقیماً یا آدرس زیر مکاتبه کنند :

Islamic Cultural Centre در قلب

لندن ، پایتخت ۱۲ میلیون نفری بریتانیا ،

یکی از آبرو مندترین مراکز اسلامی اروپا است .

خوشبختانه حفنة پیش اطلاع یافتیم که اعتبار لازم

جهت ساختمان مسجد بزرگ لندن ، در کنار

ساختمان این مرکز ، از محل اعانات و کمکهای

جمع آوری شده از کشورهای اسلامی ، تأمین

شده و قبل از پایان ، سال ۶۹ مسیحی ساختمان

مسجد در قسمتی از زمین ده هزار متری مرکز

فرهنگی اسلامی ، آغاز خواهد شد .

برای ساختمان این مسجد ، ۱۴ میلیون

نومان اعتبار تأمین شده است و اکنون مرکز

Islamic Cultural

Centre, Regent's Lodge Park Road
London, N. W. H. U. K